

Hoe kan ik tijdens een proces (strafrechtelijke procedure) van een dader schadeloosstelling of andere vormen van genoegdoening vorderen, en tot wie moet ik die vordering richten?

Er zijn verschillende manieren om schadeloosstelling van een dader te vorderen.

De strafrechter zal alleen een uitspraak doen over schadeloosstelling wanneer u als civiele partij een vordering instelt in de strafprocedure en een eerlijke vergoeding van de dader eist, mits hij of zij schuldig wordt bevonden. U hoeft niet op de zitting te verschijnen. U kunt zich door een advocaat laten vertegenwoordigen en uw vordering schriftelijk indienen vóór de zitting.

Verder kunnen sommige slachtoffers van misdrijven op grond van de Wet van 12 maart 1984 inzake schadevergoeding voor bepaalde slachtoffers met lichamelijk letsel als gevolg van een misdrijf, een vergoeding uit de overheidsbegroting vorderen. Dit is een belangrijke maatregel voor slachtoffers wanneer: de dader niet is geïdentificeerd; de dader weliswaar is geïdentificeerd, maar niet te vinden is; de dader insolvent is. In zulke gevallen moet u een verzoek om schadeloosstelling indienen bij de minister van Justitie, die daarover binnen zes maanden een besluit neemt.

De staat hoeft alleen schadeloosstelling te betalen als u op geen enkele andere manier een doeltreffende en adequate vergoeding kunt krijgen (*bv. van de dader of uit hoofde van een sociaalzekerheidsregeling of een persoonlijke verzekering*).

Wanneer u door de staat schadeloos wordt gesteld, kunt u nog steeds als civiele partij in de strafprocedure extra vergoeding van de dader eisen, als het geboden bedrag volgens u ontoereikend is. In dat geval moet u de rechter laten weten dat u een verzoek om schadeloosstelling hebt ingediend bij de staat of dat u een vergoeding van de staat hebt gekregen.

Op welk punt in de strafrechtelijke procedure moet ik mijn vordering indienen?

U hebt het recht in de strafprocedure schadevergoeding te eisen. Dat doet u door de onderzoeksrechter een brief te sturen waarin u aangeeft dat u als civiele partij schadeloosstelling vordert voor de schade die u volgens u hebt geleden. U kunt uw vordering op elk moment in de procedure indienen, ook tijdens de strafzitting.

U moet er echter wel rekening mee houden dat u niet langer als getuige kunt worden gehoord, als u vóór de zitting als civiele partij een vergoeding gaat eisen.

Wanneer u tijdens de strafprocedure geen schadevergoeding vordert of daartoe geen verzoek indient, kan de strafrechter u niet automatisch een vergoeding toekennen.

U verliest uw aanspraak op schadeloosstelling echter niet, als u tijdens de strafzitting niet als civiele partij optreedt. U kunt nog steeds een rechtszaak bij de civiele rechter tegen de dader beginnen, mits u dat doet voordat de civiele verjaringstermijn verstrijkt en aantoonbaar dat de betrokken feiten een onrechtmatige daad vormen.

U kunt bij de minister van Justitie een verzoek om schadeloosstelling indienen voordat er wordt besloten om een strafproces aan te spannen. Verder moet u het verzoek indienen binnen twee jaar nadat de feiten hebben plaatsgevonden. Als de dader wordt vervolgd en u treedt in de strafprocedure op als civiele partij, wordt de termijn voor het indienen van dit verzoek verlengd tot twee jaar nadat de rechter die de strafzaak behandelt, een definitief vonnis heeft uitgesproken. Als u geen schadevergoeding eist bij een strafrechter en er een definitief vonnis in de strafrechtelijke procedure is geweest, kunt u bij de civiele rechter een vordering instellen. In dat geval wordt de termijn verlengd tot de rechterlijke uitspraak over uw vordering definitief is geworden. Bent u minderjarig, dan start de verjaringstermijn echter pas op de datum dat u meerderjarig wordt, als op de feiten een strafrechtelijke sanctie staat of als deze worden vermeld in en strafbaar zijn op grond van artikel 372, 373, 375 (*aanranding en verkrachting*), 3821 en 3822 (*mensenhandel*), 400, 401bis, 402, 403 of 405 (*dood door schuld en met opzet toegebracht lichamelijk letsel*) van het Luxemburgse Wetboek van Strafrecht.

Wat kan ik in die vordering vragen en hoe moet ik dat formuleren (een totaalbedrag opgeven en/of de afzonderlijke schadeposten, gederfde winst en rente specificeren)?

U moet de vordering met uw precieze eisen tijdens de strafzitting schriftelijk of mondeling indienen. Schriftelijke indiening is ook mogelijk vóór de zitting. In ieder geval moet u het lichamelijk letsel dat u hebt opgelopen, met bewijsstukken staven (medische verklaringen, facturen enz.). In de praktijk hoort de rechter tijdens de rechtszitting eerst de getuigen en de vermeende dader voordat u als civiele partij schadevergoeding kunt eisen. Dan verklaart u of de advocaat die namens u optreedt, dat u als civiele partij schadevergoeding eist en overlegt u het document met daarin de precieze eisen aan de rechter, de openbare aanklager en de partijen in de procedure. U hoeft niet op de zitting te verschijnen, maar kunt zich door een advocaat laten vertegenwoordigen. De vordering kan op blanco papier worden ingediend, met daarop een lijst met de diverse soorten geleden schade (lichamelijk letsel/economische schade en/of morele schade) en de precieze bedragen. Als een schade niet in een bedrag kan worden uitgedrukt of het bedrag nog niet bekend is, wordt het bedrag als "pro memorie" aangeduid.

Meestal bepaalt de rechter die voor de berekening van de dader verantwoordelijk is, het bedrag dat als schadeloosstelling aan het slachtoffer wordt toegekend. Dit geldt alleen als de rechter de verdachte schuldig verklaart.

Als slachtoffer van het misdrijf kunt u de volgende verliezen en kosten vergoed krijgen:

fysieke (niet-psychische) schade:

medische kosten van letsels (medische behandeling - poliklinische zorg en ziekenhuisopname, herstel);

aanvullende behoeften of kosten als gevolg van letsels (verzorging en bijstand, tijdelijke en permanente behandeling, langdurige fysiotherapie, aangepaste huisvesting, bijzondere apparatuur enz.);

blijvende letsels (bv. invaliditeit en andere blijvende beperkingen);

inkomstenderving tijdens en na de medische behandeling (met inbegrip van gederfde inkomsten en het verlies van de mogelijkheid om inkomsten te verwerven, of minder toelagen enz.);

minder mogelijkheden om een beroep uit te oefenen;

kosten in verband met juridische procedures die naar aanleiding van de schadeveroorzakende gebeurtenis zijn ingeleid (zoals honoraria en andere kosten);

vergoeding van gestolen of beschadigde persoonlijke goederen;

psychische (morele) schade:

pijn en lijden van het slachtoffer;
verlies van levensvreugde (wanneer u niet langer hetzelfde leven kunt leiden als voor het misdrijf);
vermindering (littekens, verlies van een lichaamsdeel of iets anders);
seksuele mishandeling.

De rechter kan een deskundige opdragen de exacte bedragen voor de geleden schade te berekenen. Dit komt vaak voor, met name in geval van ernstig lichamelijk letsel.

De rechter kan dan een voorschot toekennen.

Als de deskundige zijn oordeel heeft gegeven, wordt er een rechterlijke uitspraak gedaan over het bedrag van de te betalen schadevergoeding.

Het maximumbedrag dat de minister van Justitie aan schadeloosstelling kan toekennen, mag niet groter zijn dan de limiet die elk jaar in een groothertogelijke verordening wordt vastgesteld. Voor 2017 gold een limiet van 63 000 EUR. De minister kan ook een voorschot toekennen.

Bestaat er een specifiek formulier voor dergelijke vorderingen?

In het Groothertogdom Luxemburg bestaat geen specifiek formulier voor schadevorderingen.

Vorderingen worden op blanco papier ingediend.

Schadevorderingen moeten in het Frans, Duits of Luxemburgs bij de minister van Justitie worden ingediend met vermelding van de datum, de plaats en de precieze aard van de feiten.

Welk bewijs moet ik overleggen ter ondersteuning van mijn vordering?

Als u een vordering instelt bij de rechter die uitspraak doet in de zaak, moet u daarbij bewijsstukken overleggen waaruit blijkt dat u schade hebt geleden (zie hieronder voor specifieke voorbeelden).

Als u een schadevordering indient bij de minister van Justitie, moet u bij de brief bewijsstukken voegen ter staving van de gepleegde feiten en de schade die u hebt geleden.

Een niet-volledig overzicht van bewijsstukken:

kopie van de klacht (politierapport) of bewijs voor de vordering tot schadevergoeding in de strafprocedure;

kopie van het vonnis in de strafzaak en de vordering tot schadevergoeding als civiele partij (als zo'n vordering is ingesteld);

uitspraak over de vordering tot schadevergoeding (bv. op grond van het oordeel van een deskundige);

bewijs voor het letsel: medische verklaringen met een beschrijving van de aard van de geleden schade, de duur van de arbeidsongeschiktheid en, indien van toepassing, de aard van de nawerkingen en permanente invaliditeit;

bewijs voor de medische kosten van letsels (medische behandeling, poliklinische zorg en ziekenhuisopname enz.);

bewijs voor het lidmaatschap van een organisatie voor sociale zekerheid;

bewijs voor de schadeloosstelling die via een socialezekerheidsregeling is ontvangen;

kopie van een verzekeringspolis;

bewijs voor de schadeloosstelling die via een verzekeringsmaatschappij is ontvangen;

bewijs voor het verlies van inkomsten tijdens en na de medische behandeling.

Zijn er aan mijn vordering gerechtskosten of andere kosten verbonden?

Tijdens de strafprocedure moet elke partij haar eigen juridische kosten betalen, ongeacht de uitkomst van het proces. Een partij die dat nodig heeft, kan echter rechtsbijstand aanvragen. In dat geval dekt de staat alle kosten.

Het slachtoffer kan ook een vergoeding voor de procedure eisen. De kosten van deskundigen komen gewoonlijk voor rekening van de verdachte.

Er zijn geen gerechtskosten verbonden aan een verzoek om vergoeding van kosten dat bij de minister van Justitie wordt ingediend.

Kan ik rechtsbijstand krijgen voor en/of gedurende de procedure? Kan ik rechtsbijstand krijgen wanneer ik niet woon in het land waar de procedure plaatsvindt?

U kunt voor en/of tijdens de procedure rechtsbijstand krijgen op grond van het Luxemburgs recht. Hiertoe vult u een formulier in dat u van de website van de Luxemburgse Orde van Advocaten (*Barreau de Luxembourg*) kunt downloaden:

<https://www.barreau.lu/le-barreau/assistance-judiciaire/formulaire-d-assistance-judiciaire>. Bij dit document moet u bewijsstukken voegen waaruit blijkt dat u onvoldoende middelen hebt om de kosten van uw verdediging te betalen. De aanvraag moet worden gestuurd naar de voorzitter van de orde van advocaten in het rechtsgebied waar u woont; hij of zij zal beslissen of u rechtsbijstand krijgt.

Ook kunt u de instanties raadplegen die juridische informatie en advies verstrekken. Verder kunt u voor gratis juridische voorlichting terecht bij de juridische receptie- en informatiedienst (*Service d'Accueil et d'Information juridique*). <https://justice.public.lu/fr/aides-informations/accueil-info-juridique.html/>

Wanneer kan de strafrechter mijn vordering tegen de dader afwijzen of weigeren er uitspraak over te doen?

Wanneer u een vordering tot schadeloosstelling hebt ingesteld en de dader wordt in de strafprocedure vrijgesproken omdat de feiten geen misdrijf vormen, zal de rechter nog steeds uitspraak doen over de vraag of de schade die u als slachtoffer hebt geleden, door de misdrijving van de verdachte is veroorzaakt. Zo ja, dan moet de verdachte schadevergoeding betalen. Als u echter niet hebt aangetoond dat er een oorzakelijk verband tussen het gedrag van de verdachte en de geleden schade is, zal de rechter uw vordering afwijzen.

Kan ik hoger beroep of een ander rechtsmiddel instellen tegen een dergelijke beslissing?

U kunt tegen de beslissing van de strafrechter hoger beroep instellen.

Verder kunt u bij de minister van Justitie een verzoek om schadeloosstelling indienen en hebt u recht op een vergoeding wanneer de dader niet is veroordeeld (u moet dan wel slachtoffer van een misdrijf zijn) en wanneer de dader niet is geïdentificeerd of wel is geïdentificeerd, maar niet te vinden of insolvent is.

Als er geen proces is op basis waarvan de rechter schadeloosstelling kan vaststellen, kan de minister van Justitie een vast bedrag toekennen en/of op eigen kosten opdracht geven tot een deskundigenonderzoek om het bedrag van de schadeloosstelling te bepalen.

Als de rechter mij schadeloosstelling heeft toegekend, hoe kan ik er dan zeker van zijn dat de beslissing tegen de dader ten uitvoer wordt gelegd en op welke hulp kan ik daarvoor een beroep doen?

De strafrechter bepaalt de omvang van de schade die u als slachtoffer hebt geleden. Hij kan de betaling van de schadevergoeding en eventuele rente echter niet afdwingen.

Wanneer de definitieve beslissing is gegeven, moet u zelf stappen ondernemen om deze schadevergoeding plus rente van de dader te innen.

Meestal is het de advocaat die toeziet op de invordering van de schadevergoeding en rente, in eerste instantie langs minnelijke weg, door contact op te nemen met de advocaat van de veroordeelde. Heeft dit niet het gewenste resultaat, dan schakelt hij of zij vervolgens een deurwaarder in om naleving van de uitspraak af te dwingen.

Het is mogelijk dat de rechter de dader tot een voorwaardelijke straf met proeftijd veroordeelt met een verplichting om schadeloosstelling te betalen. In dat geval controleert de procureur-generaal, die verantwoordelijk is voor het uitvoeren van de straffen, of de veroordeelde aan deze verplichting voldoet.

Laatste update: 19/03/2019

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken lidstaten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. De Europese Commissie aanvaardt geen verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid met betrekking tot informatie of gegevens in dit document. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.